

УДК 373.5.091.313:62/64

Мазуренко Світлана

ORCID 0000-0001-5606-9865

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: mazurenkosvetlana5@gmail.com

Харченко Анна

Магістрантка ННІ професійної освіти та технологій,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: annkharchenko15@gmail.com

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА УРОКАХ «ТЕХНОЛОГІЙ» В СТАРШІЙ ШКОЛІ

У статті розкривається сутність міжпредметних зв'язків, їх функції, типи, види та важливість їх реалізації в навчанні учнів старших класів на уроках технологій, що дає підстави вважати їх ефективним засобом інтегрованого навчання у школі.

Метою статті є дослідження на основі теоретичних та методологічних засад особливостей використання міжпредметних зв'язків у процесі вивчення предмету «Технології» учнями старших класів за навчальним модулем «Дизайн сучасного одягу» в процесі виготовлення проєкту «Сукня в етностилі».

Методологія побудована на використанні класичних методів дослідження: методи аналізу продуктів діяльності, аналізу літературних джерел, систематизації, узагальнення, методу класифікації, що дали можливість науково-теоретично обґрунтувати матеріал.

Наукова новизна статті полягає в дослідженні можливостей використання міжпредметних зв'язків у процесі виготовлення творчого проєкту «Сукня в етностилі» на уроках предмету «Технології» учнями старших класів.

Висновки. Міжпредметні зв'язки – це дидактична категорія, яка передбачає комплексний підхід до формування й засвоєння змісту освіти, що дає можливість здійснювати взаємодію між предметами для поглибленого, всебічного розгляду, найважливіших понять, явищ, вони є результатом узагальнюючих дій, розвивають системне мислення. Реалізація міжпредметних зв'язків сприяє систематизації, а, отже, глибини і міцності знань, допомагає дати учням цілісну картину світу. При цьому підвищується ефективність навчання і виховання, забезпечується можливість наскрізного застосування знань, умінь, навичок, отриманих на уроках з різних предметів. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються у вивченні міжпредметних зв'язків на уроках технологій в старшій школі за іншими навчальними модулями програми.

Ключові слова: технології, міжпредметні зв'язки, проєкт, ескіз.

Постановка проблеми. Реалізація міжпредметних зв'язків не є новою проблемою. Уперше термін «міжпредметні зв'язки» був використаний у середині ХХ століття.

Сучасну шкільну освіту можна назвати процесом формування в свідомості учнів адекватної моделі оточуючого світу. Кожний навчальний предмет відтворює свою певну частку цього світу, і ці частини мають об'єднатися в свідомості учнів у загальне світосприйняття. Формуванню в учнів цілісного уявлення про навколишнє оточення, взаємозв'язки між фактами і явищами, які спостерігаються в природі й житті суспільства, допомагає здійснення в навчальному процесі міжпредметних зв'язків (МПЗ).

У сучасній старшій школі актуальною стає тенденція до застосування міжпредметної інтеграції змісту навчання, орієнтація випускника на сучасний ринок праці, наближення його до вибору реальної професії, яка може знаходитися на стику кількох наукових дисциплін. Міжпредметні зв'язки стають відображенням у навчальному процесі однієї з суттєвих закономірностей науки і являють собою дидактичний еквівалент міжнаукових зв'язків. Реалізація міжпредметних зв'язків у навчанні сприяє наступності у формуванні понять на уроках різних дисциплін. Отже, запровадження ефективних міжпредметних зв'язків – справа всіх вчителів. Завдяки використанню міжпредметних зв'язків на уроках ефективніше здійснюються загальнодидактичні принципи – свідомості, систематичності, послідовності,

доступності – в оволодінні учнями необхідними знаннями, уміннями, навичками, досвідом творчої діяльності.

Міжпредметні зв'язки в сучасній дидактиці розглядаються як одна із найважливіших умов підвищення наукового рівня викладання будь-якого навчального предмета і підвищення ефективності всього процесу навчання. Сучасні тенденції до інтеграції природничих, технічних і суспільних знань, які спостерігаються останнім часом, актуалізують зазначену проблему.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні вирішення питань міжпредметної інтеграції вивчали Л. Вороніна, В. Паламарчук, Н. Розенберг, А. Свечніков, В. Янцен, В. Паламарчук. Вони вважали, що послідовне забезпечення міжпредметних зв'язків у навчальному процесі дає значну економію часу завдяки ліквідації повторень, паралелізму у вивченні різних предметів, запобігають перевантаженням учнів (зменшується кількість навчальних годин і скорочується обсяг домашніх завдань) [1, 15].

До проблеми організації міжпредметних зв'язків на уроках зверталися О. Савченко, А. Сорокін, В. Федорова, М. Левіна, Б. Ананьєва, І. Зверев. Вони підходили до міжпредметних зв'язків як до дидактичної умови формування в учнів понять і знань, як до принципу конструювання дидактичної системи і умов успішного навчання і розвитку учнів.

Аналіз державних документів про освіту, зокрема, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти свідчить, що збільшення обсягу знань (інваріантна освітня складова), перевантаження учнів, потребує гнучкості структури шкільних навчальних планів та програм. Зазначається, що результатом застосування міжпредметних зв'язків має бути міжпредметна компетентність, тобто здатність учня застосовувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і предметних галузей.

Метою статті є дослідження на основі теоретичних та методологічних засад особливостей використання міжпредметних зв'язків у процесі вивчення предмету «Технології» учнями старших класів за навчальним модулем «Дизайн сучасного одягу» в процесі виготовлення проєкту «Сукня в етностилі».

Теоретико-методологічну базу розвідки склали такі методи дослідження, як аналіз, класифікація, систематизація, узагальнення, що дали можливість науково-теоретичного обґрунтування отриманих нами даних.

Виклад основного матеріалу дослідження. До процесу навчання доцільно застосовувати системний підхід. Навчання розглядається як складна система, в якій виділяється цілий ряд взаємозв'язаних елементів – підсистем, і яка сама входить у більш складну систему – педагогічний процес. Розуміння навчання як цілісної системи важливо у практичній діяльності вчителя, оскільки спрямовує його на забезпечення взаємодії різних сторін цієї системи, в їх діалектичному зв'язку та розвитку [5]. Міжпредметна взаємодія передбачає продуману викладачем систему теоретичних та практичних знань, що забезпечує їх застосування у нових умовах. Міжпредметна взаємодія є важливою умовою реалізації інтеграційного підходу в технологічній освіті. Застосування на практиці знань з різних областей науки сприяє формуванню універсальних умінь і навичок, закладає основи комплексного вирішення проблем дійсності.

У «Педагогічному словнику» поняття «міжпредметні зв'язки» визначається як взаємна узгодженість навчальних предметів і програм [6]. Міжпредметні зв'язки – це цільові і змістовні збіги, об'єктивно існуючі між навчальними предметами. Міжпредметні зв'язки – це особливо значні в сучасних умовах наукової інтеграції фактори формування, утворення і структури навчального предмету [1].

Зв'язок між предметами надає процесу навчання нову якість, є ефективним засобом комплексного розв'язання освітніх завдань через узагальнення й систематизацію знань, формування загальнонавчальних умінь, підвищення пізнавального інтересу учнів.

Міжпредметні зв'язки мають організаційний аспект: реалізація їх у навчальному процесі дає можливість економніше у часі визначати структуру навчального плану, програм, підручників, проаналізувати навчальний процес в цілому. Міжпредметні зв'язки входять як необхідний компонент в принцип системності навчання, виступають дидактичною умовою, яка сприяє науковості та доступності навчання, підсиленню пізнавальної діяльності учнів, якості знань, формуванню відповідних видів компетентностей (інформаційних, інтелектуальних, соціальних та ін.).

Так, в освітньому процесі міжпредметні зв'язки виконують низку важливих функцій. Освітня – полягає у тому, що міжпредметні зв'язки сприяють формуванню системи знань про суспільство та природу, уявлення про цілісну картину світу. Виховна – виражена у сприянні міжпредметних зв'язків усім напрямом виховання особистості, формуванню навчальної культури й грамотності, розуміння місця і ролі предметних знань у системі підготовки, прагнення до опанування новими знаннями. Розвивальна – сприяння формуванню пізнавальної активності, інтересу до предмета, розвиток процесів мислення: вміння здійснювати аналіз і синтез, конкретизувати й узагальнювати, проводити аналогію, абстрагуватись. Дидактична – сукупність засобів, форм, прийомів і методів, що використовуються у навчанні й спрямовані на інтеграцію знань, умінь, навичок. Завдяки формувальній функції здійснюється формування предметних умінь, що стають основою формування інтегрованих умінь та якостей. Дослідники також вказують на інтеграційну функцію, зазначаючи, що міжпредметні зв'язки сприяють формуванню цілісної наукової картини світу. Конструктивна функція полягає в удосконаленні змісту освіти та передбачає добір, координацію і структурування навчального матеріалу, взаємну узгодженість

змісту навчальних предметів. Завдяки психологічній функції забезпечується створення сприятливого психологічного мікроклімату, ефективна суб'єкт-суб'єктна взаємодія, пробудження інтересу до вивчення матеріалу, позитивна мотивація навчання, активізація пізнавальної діяльності як умови формування ціннісно-смыслові сфери особистості, прагнення до опанування новими знаннями. Сукупність функцій міжпредметних зв'язків забезпечується тоді, коли реалізована різноманітність типів і видів міжпредметних зв'язків [4].

В ролі самостійного принципу ідея міжпредметних зв'язків виконує свою організуючу роль: впливає на побудову програм, структуру навчального матеріалу, підручників на відбір методів та форм навчання. Принцип міжпредметних зв'язків націлює на формулювання проблеми, питань, завдань для учнів, що орієнтує на використання знань з інших предметів.

Систематичне використання міжпредметних зв'язків дає можливість широко використовувати дидактичні матеріали та засоби наочності, що відносяться до одного навчального предмету, при вивченні інших дисциплін. В організації навчального процесу виникає необхідність в комплексних формах – навчальних уроках, семінарах, екскурсіях, конференціях, що мають міжпредметний зміст. Такі форми пов'язані з колективним вирішенням міжпредметних навчальних проблем у поєднанні з індивідуальними завданнями, що відповідають пізнавальним інтересам учнів [6].

За змістом міжпредметні зв'язки в технологічній освіті можуть бути теоретичними та прикладними, а за характером навчально-трудою діяльності учнів при їх застосуванні – ілюстративно-пояснювальними, конструктивно-перетворюючими та проблемно-дослідницькими. Ілюстративно-пояснювальні зв'язки частіше реалізуються на уроках. Вони дозволяють пояснювати наукові основи техніки та технологій, формувати політехнічні поняття та свідоме відношення учнів до трудових процесів. Конструктивно-перетворюючі та проблемно-дослідницькі зв'язки передбачають вирішення учнями конкретних технологічних задач, практичних, виробничих завдань. Вони частіше реалізуються на практичних заняттях, в процесі виробничої праці та практики. Реалізація міжпредметних зв'язків передбачає продуману вчителем систему завдань (теоретичних та практичних), що забезпечує застосування знань та умінь учнів в нових ситуаціях [6].

Зв'язок трудового навчання та технологій з основами наук обумовлюється змістом навчальних предметів. Так, якщо зміст зв'язку дисциплін природничо-математичного циклу з трудовим навчанням збагачував і поглиблював знання учнів у виконанні практичних завдань, то зв'язок з гуманітарними предметами розкривав організаційно-економічну сторону трудової діяльності людини та її суспільну значимість [4].

Технологічна освітня галузь має тісний зв'язок зі шкільними предметами, які передбаченні навчальним планом школи. На заняттях з технологій учні мають можливість застосовувати на практиці знання й вміння, набуті під час вивчення інших предметів. Крім цього, під час трудової діяльності перед учнями виникають проблеми, вирішення яких вимагає ґрунтовних знань зі шкільних предметів. Це спонукає учнів глибше вивчати математику, основи здоров'я, образотворче мистецтво, природничі науки, історію. Загальноосвітні предмети сприяють успішному навчання праці, пробуджують в учнів інтерес до трудової діяльності, у процесі якої розширюються, поглиблюються й конкретизуються знання з цих дисциплін.

Навчальна програма з «Технологій. 10 (11) класи (рівень стандарту)» для учнів старших класів, враховуючи сучасні тенденції розвитку технологічної освіти, ставить такі завдання: індивідуальний розвиток особистості, розкриття її творчого потенціалу через формування ключових та предметних компетентностей; розвиток у старшокласників критичного мислення як засобу саморозвитку, здатності до підприємливості, пошуку і застосування знань на практиці, які є спільними для будь-яких видів сучасної технологічної діяльності людини; оволодіння вміннями практичного використання нових інформаційно-цифрових технологій; розширення та систематизація знань про технології і технологічну діяльність як основний засіб проєктної, дизайнерської, творчої, підприємницької та інших видів сучасної діяльності людини; виховання свідомої та активної життєвої позиції, готовності до співпраці в групі, відповідальності у досягненні поставлених завдань; уміння обґрунтовано відстоювати власну позицію, що є передумовою підготовки майбутнього громадянина до життя в демократичному суспільстві, здатного його змінювати і захищати [7].

Використання знань з інших предметів для пояснення нового матеріалу сприяє активізації пізнавальної діяльності і розвитку творчого мислення учнів, забезпечує високий рівень засвоєння знань та належну мотивацію до навчання.

Нами був взятий до уваги навчальний модуль «Дизайн сучасного одягу». За своїм змістовим наповненням він є логічно завершеним навчальним (творчим) проєктом, який учні виконують колективно або за іншою формою, визначеною учителем. Структура модуля складається з очікувань навчально-пізнавальної діяльності учнів, алгоритму проєктної діяльності учнів та орієнтовного переліку творчих проєктів.

За програмою основою для вивчення будь-якого модуля є проєктно-технологічна система навчання, яка ґрунтується на творчій, навчально-пізнавальній та дослідно-пошуковій діяльності старшокласників від творчого задуму до реалізації ідеї у завершений проєкт. Ми обрали для аналізу проєкт «Одяг в етностилі», зокрема – проєктування сукні з елементами української вишивки.

Процес створення будь-якого виробу відбувається у певній послідовності. На першому етапі, організаційно-підготовчому, виконується підготовча робота до виконання творчої роботи та

виготовлення виробу. Визначається завдання (виріб) для проєктування та доцільність виконання проєкту. Формулюються вимоги до проєктованого виробу. Створюється банк ідей та пропозицій. Тут застосовується міжпредметний зв'язок з інформатикою. Учні використовують комп'ютер, мережу Інтернет та відповідні програмні засоби для пошуку і редагування інформації, яка необхідна для створення проєкту.

Під час проєктування сукні в етностилі вчитель використовує зв'язок з народознавством через дослідження з учнями звичаїв та традицій української культури, народного жіночого одягу та характерних особливостей української вишивки для певних регіонів України.

Робота над проєктом не можлива без звернення до історії української вишивки як відображення культурної спадщини українського народу. В учнів є можливість реалізувати власне творче бачення та обрати орнамент вишивки із запропонованих зразків.

Також особлива увага приділяється зв'язку технологій з образотворчим мистецтвом: здійснюється при виборі продуктів праці, їх графічному зображенні, оздобленні [1]. Учні виконують замальовки майбутнього виробу, комбінують та здійснюють пошук його форми відповідно до визначених завдань проєкту. Створення художнього ескізу сукні неможливе без елементарних навичок малювання.

Можна навести деякі приклади зв'язків предмету технології з математикою: в процесі креслень викрійок швейних виробів виконуються розрахунки за формулами. Слід звернути увагу учнів на використання постійних і змінних величин. Так, ширина для побудови креслення базової основи плечового виробу прямого силуету сукні розраховується за формулою: $Ш.С.=AA_1=CГ_2+Пг$. Учні без зусиль помітять, що величина $CГ_2$ – змінна (залежить від розміру сукні), а $Пг$ – у всіх однакова, значить постійна. Вони також використовують на практиці знання про перпендикуляр, прямий кут, паралельні прямі, ділять кут навпіл. Тому на уроці повинні бути додаткові таблиці, за якими учні самі знайдуть необхідні їм дані для розрахунків.

Знання математики можна використовувати і для створення проблемних ситуацій. Наприклад, при розкряуванні спідниці для сукні кльош (сонце) або напівсонце, учні будують лінію низу по колу. Можна запропонувати їм поміркувати, яку довжину треба відкласти для підгину нижнього зрізу. Порівнюючи різні пропозиції, учениці прийдуть до висновку, що підгин зрізу повинен складати не більше 0,5-0,7 см інакше утворюються складки і підшивку виконувати буде незручно. Вчитель може спитати їх: чому утворюються складки; у якого кола: з меншим або більшим радіусом – довжина більша? Згадавши про прямо пропорційну залежність довжини кола від радіуса, дівчата дадуть правильну відповідь.

Учні оперують такими поняттями, як периметр, площа, масштаб і ін. Геометричний матеріал використовується на уроках технологій під час оволодіння прийомами роботи креслярсько-вимірювальними інструментами, під час побудови окремих геометричних фігур, креслення розгорток, конструювання та моделювання сукні. Отже, особливе значення для технологічної освіти мають міжпредметні зв'язки з креслення.

На конструкторському етапі проєктної діяльності здійснюється попередній розрахунок собівартості виробу та обсягу необхідних матеріалів, що є елементом уроку економіки. Розглядаючи тему «Економічне обґрунтування проєкту», учні старших класів здійснюють первинний розрахунок собівартості проєкту, створюють макет майбутнього виробу та здійснюють остаточний розрахунок собівартості проєкту [5].

Предмет «Основи здоров'я» відіграє значну роль у процесі виготовлення виробу під час технологічного етапу проєктної діяльності. Учні дотримуються правил безпечної праці при виконанні технологічних операцій з використанням ножиць, голок, праски та швейної машинки.

Міжпредметний зв'язок відбувається з українською мовою, коли учні усно та письмово оперують технологічними поняттями чи термінами з обраної для вивчення технології, обговорюють питання, пов'язані з реалізацією проєкту. Систематизувати свої знання з рідної мови вони можуть під час написання есе, технічного опису виробу, опису проєкту чи підготовки тексту до презентації проєкту тощо.

Висновки з дослідження і перспективи подальших наукових розвідок. Міжпредметні зв'язки – це дидактичний засіб, який передбачає комплексний підхід до формування та засвоєння змісту освіти, що дає можливість здійснювати зв'язки між предметами для поглибленого, всебічного розгляду, найважливіших понять, явищ, вони є результатом узагальнюючих дій, розвивають системне мислення. Міжпредметні зв'язки на уроці технологій здійснюються з такими предметами, як інформатика, народознавство, історія, малювання, математика, економіка, основи здоров'я, українська мова та інші. Реалізація міжпредметних зв'язків сприяє систематизації, а, отже, глибині і міцності знань, допомагає дати учням цілісну картину світу. При цьому підвищується ефективність навчання і виховання, забезпечується можливість наскрізного застосування знань, умінь, навичок, отриманих на уроках з різних предметів. Міжпредметні зв'язки не тільки засіб досягнення загальних соціальних цілей навчання – всебічного розвитку особистості учня, але й один із необхідних факторів формування конкретних педагогічних задач, визначення загальнопредметних систем знань, вмінь та відношень. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються у вивченні міжпредметних зв'язків на уроках технологій в старшій школі за іншими навчальними модулями програми.

References

1. Барановська О. В. Реалізація міжпредметних зв'язків у старшій школі: дидактичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. №2. С. 15–17.
Baranovska, O. V. (2016). Realizatsiia mizhpredmetnykh zviazkiv u starshii shkoli: dydaktychnyi aspekt [Realization of intersubject connections in high school: didactic aspect]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Pedagogika. Sotsialna robota – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Pedagogy. Social work*. №2, 15–17.
2. Гаєвський В. М. Профорієнтаційна робота та міжпредметні зв'язки на уроках трудового навчання. Чернівці, 2019. 39 с. URL: <https://super.urok-ua.com/proforiyentatsiyna-robota-ta-mizhpredmetni-zv-yazki-na-urokah-trudovogo-navchannya/>.
Haevsky, V. M. (2019). Proforiientsiina robota ta mizhpredmetni zviazky na urokakh trudovoho navchannia [Vocational guidance work and interdisciplinary connections in labor training lessons]. Chernihiv, Ukraine. Retrieved from: <https://super.urok-ua.com/proforiyentatsiyna-robota-ta-mizhpredmetni-zv-yazki-na-urokah-trudovogo-navchannya/>.
3. Глобін О. І. Міжпредметні зв'язки в умовах профільного навчання математики. Методичний посібник для вчителів. Київ: Педагогічна думка, 2012. 88 с.
Hlobin, O. I. (2012). Mizhpredmetni zviazky v umovakh profilnoho navchannia matematyky [Intersubject connections in the conditions of specialized mathematics education]. Methodical manual for teachers. Kyiv, Ukraine: Pedagogichna dumka.
4. Жукова А. Міжпредметні зв'язки – ключовий чинник осучаснення педагогічних технологій профільного навчання. Київ. URL: https://lib.iitta.gov.ua/715691/1/Zhukova_19_DTiP_Konf.pdf
Zhukova, A. Mizhpredmetni zviazky – kluchovyi chynnyk osuchasnennia pedagogichnykh tekhnolohii profilnoho navchannia [Interdisciplinary connections are a key factor in the modernization of pedagogical technologies of specialized training]. Kyiv, Ukraine. Retrieved from: https://lib.iitta.gov.ua/715691/1/Zhukova_19_DTiP_Konf.pdf
5. Мазуренко С. Г., Довиденко А. В. Виконання проекту з дизайну одягу в українському стилі у старшій школі. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 2(158). С. 158–163.
Mazurenko, S. H., Dovydenko A. V. (2019). Vikonanniy proyektu z dizaynu odyagu v Ukrayinskomu stely u starshey shkoly [implementation of the design of modern clothing in Ukrainian style in the high school]. *Visnyk Chernihvskoho natsionalnoho pedagogichnoho universytetu. Seriya: Pedagogichni nauky – Bulletin of the Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*. №2 (158). 158–163.
6. Особливості реалізації міжпредметних зв'язків у школі для глухих дітей. URL: https://studwood.net/1542627/pedagogika/osoblivosti_realizatsiyi_mizhpredmetnih_zvyazkiv_u_shkoli_dlya_gluhih_ditey
Osoblyvosti realizatsii mizhpredmetnykh zviazkiv u shkoli dlia hlukhykh ditey [Peculiarities of implementing interdisciplinary connections in a school for deaf children]. Retrieved from: https://studwood.net/1542627/pedagogika/osoblivosti_realizatsiyi_mizhpredmetnih_zvyazkiv_u_shkoli_dlya_gluhih_ditey
7. Навчальна програма «Технології. 10(11) класи. Рівень стандарту». 2017. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednyaosvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
Navchal'na prohrama «Tekhnolohiyi. 10(11) klasy. Riven' standartu». [Educational program «Technologies. 10(11) classes. Standard level»]. (2017). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
8. Царенко О., Арапов Д. Міжпредметні зв'язки у трудовому навчанні та вихованні учнів. URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-mizhpredmetni-zvazki-u-trudovomu-navcanni-ta-vihovanni-ucniv-131803.html> (дата звернення: 02.09.2023).
Tsarenko, O., Arapov, D. Mizhpredmetni zviazky u trudovomu navchanni ta vykhovanni uchniv [Interdisciplinary connections in labor education and education of students]. Retrieved from: <https://vseosvita.ua/library/statta-mizhpredmetni-zvazki-u-trudovomu-navcanni-ta-vihovanni-ucniv-131803.html>

Mazurenko S.

ORCID 0000-0001-5606-9865

*PhD in Pedagogical Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Professional Education and Life Safety,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: mazurenkosvetlana5@gmail.com*

Kharchenko A.

*Master student of the Educational and Scientific Institute
of Professional Education and Technologies,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: annkharchenko15@gmail.com*

INTERSUBJECT CONNECTIONS REALIZATION ON TECHNOLOGY LESSONS IN HIGH SCHOOL

The article reveals the essence of intersubject connections, their functions, types and the importance of their implementation in the education of high school students on technology lessons, which gives reason to consider them an effective means of integrated learning at school.

***The purpose of the article** is to research basis of theoretical and methodological principles the peculiarities of the use of interdisciplinary connections in the process of studying the subject «Technology» by high school students according to the educational module «Design of modern clothes» in the process of making the project «Dress in ethnic style».*

*The **methodology** is based on the use of classical research methods: methods of analysis of activity products, analysis of literary sources, systematization, and generalization, classification method, which made it possible to substantiate the material scientifically and theoretically.*

***The scientific novelty of the article** consists in the research and use of intersubject connections in the process of making the project «Dress in ethnic style» in the lessons of the subject «Technology» by high school students.*

***Conclusions.** Intersubject connections is a didactic tool that provides a comprehensive approach to the formation and assimilation of the content of education, which makes connections between subjects deeper, comprehensive consideration of the most important concepts, phenomena, they are the result of generalizing actions, develop systemic thinking. The realization of interdisciplinary connections contributes to systematization, and, therefore, to the depth and strength of knowledge, helps to give students a holistic picture of the world. At the same time, the effectiveness of education and upbringing increases, the possibility of cross application of knowledge, abilities and skills on acquired in lessons in various subjects is ensured. Prospects for further scientific research are seen in the study of intersubject connections on technology lessons in high school in other educational modules of the program.*

Key words: technology, intersubject connections, project, sketch.

Стаття надійшла до редакції 30.11.2023 р.

*Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Торубара О. М.***